

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY-4101-01-06/2012
P/11/126

Bydgoszcz, dnia maja 2012 r.

**Pani
Łucja Pawlaczyk
p. o. Dyrektora
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
we Włocławku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku, zwany dalej „MOPR”, w zakresie organizacji i finansowania turnusów rehabilitacyjnych w latach 2010-2012 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 maja 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność MOPR w skontrolowanym zakresie. Podstawą tej oceny m.in. było: nieprzestrzeganie ustawowych zasad i warunków przyznawania dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, nieterminowe przekazywanie dofinansowania organizatorom turnusów rehabilitacyjnych, nieuzasadnione zwiększenie kosztu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych o koszty transportu, nieuprawnione dofinansowanie turnusu rehabilitacyjnego osobie niepełnosprawnej bez ważnego orzeczenia o niepełnosprawności, korzystanie z usług organizatora turnusu rehabilitacyjnego przez pracowników MOPR w warunkach mogących wywołać uzasadnione podejrzenie o stronniczość lub interesowność.

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82, ze zm.

1. W okresie objętym kontrolą MOPR przyznał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w kwocie 300.762 zł (187.803 zł w 2010 r. i 112.959 zł w 2011 r.). Do 31 stycznia 2012 r. do MOPR wpłynęło ogółem 1 639 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym (786 w 2010 r., 586 w 2011 r. i 267 w 2012 r.), z których 265 rozpatrzono pozytywnie (163 w 2010 r. i 102 w 2011 r.). Pozytywnie rozpatrzone wnioski obejmowały 116 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 15 osób z lekkim stopniem niepełnosprawności i 134 osoby w wieku do 16 lat albo w wieku od 16 do 24 lat, uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności. Dofinansowanie przyznano także opiekunom 135 osób niepełnosprawnych. Ostatecznie z dofinansowania skorzystało 227 osób niepełnosprawnych (136 w 2010 r. i 91 w 2011 r.) oraz 108 opiekunów, natomiast kwota dofinansowania, przekazana organizatorom wyniosła 252.245 zł (151.169 zł w 2010 r. i 101.076 zł w 2011 r.).

Dodatkowo, 87 osób niepełnosprawnych (44 w 2010 r. i 43 w 2011 r.) otrzymało wsparcie w kwocie 166.306 zł (90.432 zł w 2010 r. i 75.874 zł w 2011 r.) ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizowanego przez MOPR projektu pod nazwą *Aktywna Integracja - Projekt Systemowy MOPR Włocławek*, zwanego dalej „Projektem Systemowym”. Pobyt tych osób na turnusach rehabilitacyjnych w 2010 r. w całości finansowany był ze środków Projektu Systemowego, natomiast w 2011 r. częściowo ze środków PFRON, a w pozostałej części ze środków tego projektu.

Kontrola NIK wykazała, że w 2011 r. ówczesna Dyrektorka MOPR Pani Maria Ignatowska zarządzeniami dotyczącymi zasad przyznawania w danym roku dofinansowania ze środków PFRON zadań wymienionych w art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych², zwanej dalej „ustawą”, bezprawnie ograniczyła warunki dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. W zarządzeniach tych przewidziano możliwość udzielenia dofinansowania tylko dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w wieku do 24 lat uczącej się i niepracującej oraz osobom dorosłym, które brały udział w Projekcie Systemowym, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 11-13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych³, zwanego dalej „rozporządzeniem”.

Odnutowania wymaga fakt, że w Projekcie Systemowym mogły uczestniczyć tylko osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata), które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej i pozostawały bez zatrudnienia. W związku z tym, przyjęte w 2011 r. kryteria, pozbawiły prawa do otrzymania dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym dorosłe osoby niepełnosprawne niezakwalifikowane do Projektu Systemowego. Skutkiem tego było nieprzyznanie dofinansowania żadnej dorosłej osobie niepełnosprawnej, nie uczestniczącej w projekcie (w tym 386 osobom w znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawnym) oraz przyznanie dofinansowania w kwocie 9 570 zł 15 osobom niepełnosprawnym w stopniu lekkim, a uczestniczącym w projekcie.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

³ Dz. U. Nr 230, poz. 1694

2. Kontrolą objęto 139 pozytywnie rozpatrzonych w latach 2010-2011 wniosków osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Analiza dokumentacji tych spraw związanych z udzieleniem i rozliczeniem dofinansowania wykazała, że nie we wszystkich przypadkach MOPR przestrzegał wymogów określonych w rozporządzeniu. Ustalono bowiem, że:

- z opóźnieniem od 2 do 69 dni, w stosunku do 7-dniowego terminu wymaganego § 8 ust. 3 rozporządzenia, przekazano organizatorom dofinansowanie w kwocie 32 796 zł;
- we wszystkich sprawach w powiadomieniach wnioskodawców o pozytywnym rozpatrzeniu sprawy, o których mowa w § 7 rozporządzenia, wyznaczano termin złożenia informacji o wyborze turnusu bez odwołania się do terminu doręczenia pisma w tej sprawie; MOPR ze względów oszczędnościowych nie stosował zwrotnych potwierdzeń odbioru.

3. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że Kierownik Działu Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych MOPR, Grażyna Nowak-Kraszewska w sposób nieuprawniony dokonała uzgodnień dotyczących podwyższenia ceny turnusu rehabilitacyjnego organizowanego dla osób objętych Projektem Systemowym przez NZOZ Pomorskie Centrum Rehabilitacji, Zdrowia i Urody Sanatorium PANORAMA MORSKA w Jarosławcu, zwane dalej „Panoramą Morską” lub „Sanatorium”. Ustalono, że w latach 2010-2011 koszty pobytu 92 osób na turnusach rehabilitacyjnych, organizowanych w ramach Projektu Systemowego, zostały zwiększone o kwotę łączną 6.940 zł (5.100 zł w 2010 r. i 1.840 zł w 2011 r.), w stosunku do cen turnusów określonych w cenniku Panoramy Morskiej. Z wyjaśnień uzyskanych w toku kontroli NIK wynika, że opłata za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym powiększona została o koszty transportu uczestników z Włocławka do Sanatorium i z powrotem.

Zauważyć przy tym należy, że przepisy ustawy i rozporządzenia oraz umowa w sprawie Projektu Systemowego nie przewidywały możliwości finansowania kosztów transportu uczestników turnusów rehabilitacyjnych ze środków publicznych.

4. MOPR w 2011 r. dofinansował ze środków PFRON w kwocie 1.547 zł pobyt na turnusie rehabilitacyjnym osobie niepełnosprawnej wraz z opiekunem, tj. dziecku pracownika MOPR zatrudnionego na stanowisku koordynatora Projektu Systemowego, pomimo braku ważnego orzeczenia o niepełnosprawności w czasie trwania tego turnusu. Działanie takie stanowiło naruszenie § 3 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, który stanowi że posiadanie ważnego orzeczenia o niepełnosprawności jest warunkiem uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

5. Kontrola wykazała również, że koszty pobytu na turnusie rehabilitacyjnym w Panoramie Morskiej w latach 2010-2011 małoletniego dziecka, o którym mowa powyżej i jego rodziców (w tym pracownika MOPR), zostały określone przez to Sanatorium w kwotach niższych, od obowiązujących w cennikach tego ośrodka. Ustalono bowiem, że koszt 14-dniowego pobytu trzech osób (uczestnik, opiekun i osoba dorosła-kuracjusz) w Panoramie Morskiej obliczony wg cen katalogowych powinien wynieść:

- 6 012 zł w 2010 r., podczas gdy pracownik MOPR został obciążony kwotą 4 660 zł,

– 4 730 zł w 2011 r., podczas gdy pracownik MOPR został obciążony kwotą 3 030 zł.

Korzystając w latach 2010-2011 z usług Sanatorium ww. pracownik MOPR otrzymał ogółem zniżki w kwocie 3.052 zł, (1 352 zł w 2010 r. i 1 700 zł w 2011 r.), które nie zostały przewidziane cennikiem tego ośrodka.

NIK stwierdziła, że w czasie trwania turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, biorących udział w Projekcie Systemowym w latach 2010-2011, na terenie Panoramy Morskiej przebywała w ramach urlopu wypoczynkowego Pani Grażyna Nowak-Kraszewska Kierownik Działu Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych MOPR, która nie została obciążona przez Sanatorium kosztami tego pobytu. W wyniku kontroli ustalono, że koszt 14-dniowego pobytu jednej osoby w tym Sanatorium w 2010 r. wynosił co najmniej 1 770 zł, natomiast w 2011 r. co najmniej 2 190 zł.

Ww. Pani Kierownik wyjaśniając tę sprawę podała, że jej wyjazd do Sanatorium nastąpił na wniosek ówczesnego Dyrektora MOPR Pani M. Ignatowskiej i dotyczył sprawowania nadzoru nad realizacją projektu oraz pełnienia funkcji opiekuna turnusu.

Przepisy rozporządzenia oraz umowa w sprawie Projektu Systemowego nie przewidywały dodatkowej opieki na turnusach rehabilitacyjnych nad osobami niepełnosprawnymi sprawowanej przez pracowników MOPR.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli korzystanie przez pracowników MOPR, bezpośrednio wykonujących obowiązki związane z przyznawaniem dofinansowania ze środków PFRON i Projektu Systemowego do udziału w turnusach rehabilitacyjnych (organizowanych przez Panoramę Morską), a następnie bezpłatne lub w cenach znacznie niższych od katalogowych korzystanie przez tych pracowników MOPR z usług tego ośrodka, może wywoływać podejrzenie o stronniczość lub interesowność, o którym mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych⁴.

Za stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi ówczesny Dyrektor MOPR Pani Maria Ignatowska, a za nieprawidłowości opisane w punktach 2, 3, 4 i 5 niniejszego wystąpienia Pani Grażyna Nowak-Kraszewska Kierownik Działu Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych MOPR.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Niepodejmowanie działań ograniczających osobom niepełnosprawnym dostępność do pomocy w formie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych.
2. Podjęcie działań w celu właściwego rozliczenia kwoty 6.940 zł wydatkowanej ze środków Projektu Systemowego na opłacenie kosztów transportu uczestników turnusów rehabilitacyjnych do Sanatorium.
3. Podjęcie działań w celu dokonania zwrotu do PFRON kwoty 1 547 zł nienależnie wypłaconego dofinansowania do pobytu w turnusie rehabilitacyjnym osobie niepełnosprawnej bez ważnego orzeczenia o niepełnosprawności.

⁴ Dz. U. Nr 223, poz. 1458 ze zm.

4. Podjęcie działań w celu wyeliminowania sytuacji mogących wywoływać uzasadnione podejrzenie o stronniczość lub interesowność u pracowników MOPR, wykonujących zadania dotyczące turnusów rehabilitacyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.